

Sagsbeskrivelse

Regeringen har i samarbejde med forskellige dele af folketingets partier indgået tre forskellige aftaler som skal understøtte beskæftigelsesindsatsen. Der er tale om:

1. Aftale om et nyt kontanthjælpssystem
2. Aftale om skærpede optjeningsregler.
3. Aftale om arbejdspligt

Nedenfor gennemgås de centrale elementer i de forskellige aftaler. Aftalerne forventes at få virkning fra 2025.

De konkrete lovforslag – som følge af de tre aftaler – forventes at blive fremsat til februar 2024 med henblik på behandling i Folketinget. Da der ikke foreligger lovforslag med tilhørende lovbemærkninger, er det derfor endnu ikke muligt at sige noget om omsætningen heraf.

Når aftalerne bliver omsat til lovgivning, vil Job- og Uddannelsesafdelingen løbende orientere Job- og Velfærdsudvalget om omsætningen heraf.

1. Aftale om et nyt kontanthjælpssystem

Det fremgår af aftaleteksten, at Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Konservative Folkeparti og Radikale Venstre den 19. oktober 2023 har indgået en aftale om en reform af kontanthjælpssystemet, som forenkler systemet, understøtter at flere kommer i arbejde og som hjælper børnene. Aftalen forventes at have virkning fra d. 1. juli 2025.

Aftalen tager afsæt i Ydelseskommisionens anbefalinger til et nyt kontanthjælpssystem om, at det skal kunne betale sig at have lønnede timer ved siden af kontanthjælpen.

Satser

Det nuværende kontanthjælpssystem ændres fra en lang række satser og særlige ordninger til 3 kontanthjælpssatser

- Mindstesats (6.553 kr. pr. md.) erstatter de nuværende selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse¹, som ydes til personer, der ikke opfylder et opholds- og beskæftigelseskrav. Niveauet for mindstesatsen svarer til SHO-ydelserne for enlige ikke-forsørgere
- Grundsats (6.995 kr. pr. md.) er omtrent på niveau med SU. Kontanthjælpsmodtagere, der er under 30 år og står uden en uddannelse, har dermed tilskyndelse til at gå i gang med at uddanne sig.
- Forhøjet sats (12.064 kr. pr. md.) er målrettet borgere, som er fyldt 30 år. 25-29 årige vil også kunne modtage den forhøjede sats, hvis de har 2½ års fuldtidsbeskæftigelse inden for en periode på 10 år.

Udover satserne vil der være en sats for hjemmeboende uanset hvilken sats de ellers vil være i målgruppen for. Satsen ligger på 2.823 kr. pr. md.

Udover de 3 satser vil der blive indført et børnetillæg til alle forsørgere med børn uanset satsniveau.

Afskaffelse af særordninger og tillæg

Kontanthjælpsloftet, 225-timers reglen, særlig støtte til høje boligudgifter for kontanthjælpsmodtagere, den særlige sats for kontanthjælpsmodtagere under 30 år med visse psykiske diagnoser, aktivitetstillægget og danskbonus vil blive afskaffet.

Aftalepartierne ønsker at indføre mere enkle tiltag, som er lettere at forstå for både borgere og sagsbehandlere.

---

¹ SHO-ydelse

Kontanthjælpsloftet og 225-timers reglen erstattes af ordninger, der har samme sigte – at øge tilskyndelsen til at arbejde – men som gøres mere simple.

Lempeligere fradrag for arbejdsindkomster

Aftalepartierne vil sikre, at det bedre skal kunne betale sig at tage småjobs ved siden af kontanthjælpen. I dag modregnes en større del af en arbejdsindtægt i forsørgelsesydelsen. Der vil med aftalen blive indført et fribeløb før der sker modregning i forsørgelsesydelsen. Fribeholdet afhænger af den sats borgeren er berettiget til. Udover fribeholdet, vil en resterende indtægt blive modregnet i forsørgelsesydelsen med lempeligere fradrag.

Kontanthjælpsmodtagere på forhøjet sats (12.064 kr. pr. måned):

- Kan tjene 2.500 kr. pr. måned, uden at hjælpen nedsættes, hvorefter 65% af arbejdsindkomsten fradrages i kontanthjælpen.
- Når summen af arbejdsindkomst og kontanthjælp udgør 100% af den maksimale dagpengesats fradrages lønnen krone for krone i kontanthjælpen.

Kontanthjælpsmodtagere på grundsats (6.995 kr. pr. md.) og mindstesats (6.553 kr. pr. måned):

- Kan tjene 5.000 kr. om måneden, uden at hjælpen nedsættes, hvorefter 65% af arbejdsindkomsten fradrages i kontanthjælpen.
- Når summen af arbejdsindkomst og kontanthjælp udgør 85% af den maksimale dagpengesats, fradrages lønnen krone for krone i kontanthjælpen
- Modtagere med en sats som hjemmeboende har ikke et fribehold. I stedet fradrages 65% af arbejdsindkomsten i kontanthjælpen.

Særligt ungetillæg

Der er en gruppe unge i kontanthjælpssystemet, som har udfordringer, der rækker ud over ledighed og derfor har brug for en særlig støtte til at komme i uddannelse eller arbejde. Der indføres derfor et nyt særligt ungetillæg målrettet en række unge kontanthjælpsmodtagere i alderen 18-29 år og vil udgøre 1.000 kr. for 18-24 årige, ikke-forsørgere og 2.500 kr. for 18-24 årige, forsørgere og ligeledes 2.500 kr. for 25-29 årige, uanset forsørgelsesstatus.

Midlertidigt tilpasningstillæg

Unge på den nye grundsats, vil gå relativt meget ned i ydelse, hvorfor det er besluttet, at de skal have tid til at tilpasse sig de nye satser.

Derfor indføres der et midlertidigt tilpasningstillæg på 2.000 kr. i en periode på 2 år efter ikrafttrædelsen. Efter de 2 år bortfalder tillægget.

Et nyt og enkelt boligstøtteloft

Det skal ikke være muligt for borgere i kontanthjælpssystemet at modtage offentlige ydelser i ubegrænset omfang, hvorfor der indføres et loft over, hvor meget borgere kan modtage i boligstøtte samtidig med kontanthjælp. Det vil dreje sig om samlevende og gifte borgere på den nye forhøjede sats.

Boligstøtteloftet vil ligge på 350 kr. om måneden pr. person.

Fritidstillæg

Der indføres et skattefrit fritidstillæg til alle børn, hvis forældre modtager hjælp i kontanthjælpssystemet. Fritidstillægget vil udgøre 450 kr. pr. barn (maksimalt til 3 børn pr. familie) hvor forældrene bor sammen og 113 kr. pr. barn pr. måned til enlige forsørgere (maksimalt til 3 børn). Fritidstillægget er øremærket barnets fritidsliv for at give børn mulighed for et aktivt fritidsliv i sunde fællesskaber. Tillægget vil blive udbetalt sammen med kontanthjælpen og forældrene vil skulle dokumentere, at pengene er brugt på barnets fritidsliv.

Følgeordninger

Der afsættes en pulje på 10 millioner kr. årlig med det formål at skabe flere følgeordninger, således at børn i udsatte positioner kan hjælpes i gang med fritidsaktiviteter af frivillige.

Tilskud til dækning af udgifter til medicin

Der indføres et tilskud, som dækker hele egenbetalingen for medicin, der er tilskudsberettiget efter sundhedsloven. Tilskuddet gives til borgere, der har været i kontanthjælpssystemet i mindst 12 måneder indenfor de seneste 18 måneder og skal ydes direkte på apoteket og betyder, at ydelsesmodtagerne ikke selv skal lægge penge ud for medicinen, hverken til sig selv eller hjemmeboende børn under 18 år.

Formuegrænse

Formuegrænserne for, hvornår en borger ikke er berettiget til en forsørgelsesydelse, har ikke været reguleret siden 1998. Det indføres derfor, at formuegrænserne hæves for hhv. enlige og gifte og at formuegrænserne hæves fra 10.000 kr. for enlige til 15.000 kr. og fra 20.000 kr. for ægtepar til 30.000 kr. Derudover skal formuegrænserne løbende reguleres.

Nye pensionsregler

Kravet om, at borgere i kontanthjælpssystemet skal hæve pensionsopsparinger med tilbagekøbsret ophæves, når det drejer sig om pensionsopsparinger der er indbetalt af arbejdsgiver som led i en obligatorisk pensionsordning.

Ensrettede ferierettigheder

I dag er reglerne således, at der ikke er mulighed for at supplere optjent feriegodtgørelse med kontanthjælp. Aftalepartierne er enige om at give borgere i kontanthjælpssystemet ret til at holde ferie med supplerende kontanthjælp, hvis borgeren har feriegodtgørelse. Dette vil for nogle borgere betyde, at de ikke går ned i indtægt i en ferieperiode. Desuden ensrettes reglerne for at afholde ferie, således at alle borgere får mulighed for at afholde 4 ugers ferie, når de har modtaget kontanthjælp i 12 sammenhængende måneder inklusiv borgere på den nye mindstesats, (som nu modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse og som ikke har ret til ferie).

Afklaringsret

Der indføres en afklaringsret for alle aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere fyldt 30 år, når de har været i kontanthjælpssystemet i en sammenhængende periode på 2 år. Det er op til kommunerne at tilrettelægge rammerne for afklaringen. Herunder at vurdere behovet for at inddrage andre fagligheder end den beskæftigelsesrettede.

Afklaringsretten skal dog bestå af en vurdering af hvilken indsats der skal iværksættes for borgeren hvis denne fortsat skal være i kontanthjælpssystemet eller om borgers sag skal behandles på et rehabiliteringsteam møde. Afklaringsretten gælder ikke for aktivitetsparate borgere omfattet af integrationsloven.

Det er endnu uklart om formålet med afklaringsretten er, at borger har ret til en afklaring hvert 2. år. Dette forventes at bliver klarlagt, når lovtæksten foreligger.

I Aalborg Kommune har vi pt. 2.260 aktivitetsparate borgere over 30 år. Af dem har ca. 67% eller ca. 1.481 borgere modtaget kontanthjælp i mere end 2 år.

Flere unge skal med

Aftalepartierne er enige om at afsætte en pulje på 150 millioner kr. til en 3-årig helhedsorienteret *flere unge skal med*-indsats for aktivitetsparate unge, der modtager kontanthjælp på den nye grundsats.

Reserve til yderligere tiltag målrettet udsatte unge

Der afsættes en reserve på 100 mio. kr. årligt, der kan finansiere indsatser, der kan hjælpe bl.a. udsatte unge og unge med psykiske udfordringer. Aftalepartierne ønsker blandt andet at midlerne udmøntes til indsatser til udsatte unge, både indenfor og uden for kontanthjælpssystemet.

2. Aftale om skærpede optjeningsregler

Regeringen, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti er enige om at skærpe optjeningsreglerne for kontanthjælp for alle personer, som er kommet til landet før 2008.

Forligspartierne peger på, at det er afgørende, at borgere med ikke-vestlig baggrund og som har været i Danmark i lang tid uden at opnå fast tilknytning til arbejdsmarkedet, tilskyndes til at komme i arbejde.

I dag er det kun borgere, som er kommet til landet efter 2008, der udover krav om ophold i riget i 9 ud af 10 år ligeledes skal opfylde et krav om fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år inden for de seneste 10 år for at modtage højere ydelser i kontanthjælpssystemet. Dette betyder at personer, der kom til landet før 2008, kan modtage en højere ydelse på trods af, at de ikke har bidraget på arbejdsmarkedet.

Aftalepartierne er enige om at ensrette reglerne i kontanthjælpssystemet, så alle borgere skal opfylde et krav om ophold i riget i 9 af de seneste 10 år og et krav om fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år inden for de seneste 10 år for at kunne modtage de højere ydelser. Ensretningen er i tråd med Ydelseskommisionens anbefalinger og skal træde i kraft 1. juli 2025.

Eksempler pr. d.d., hvor borger kommer fra et ikke-vestligt land:

1. Borger er ankommet til Danmark i 2005. Pgl. har ikke haft arbejde siden. Da pgl. har været i riget i 9 ud af 10 år, er borgeren berettiget til højere ydelser, da beskæftigelseskravet for nuværende ikke gælder for borgere ankommet til Danmark før 2008.
2. Borger er ankommet til Danmark i 2009. Pgl. har ikke haft arbejde siden. Pgl. er berettiget til SHO-ydelse, da pgl. udover opholdskravet ikke opfylder beskæftigelseskravet. Pgl. vil først være berettiget til en højere ydelse, når pgl. har haft fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år inden for de seneste 10 år.
3. Borger kommer til Danmark i 2023. Pgl. er berettiget til SHO-ydelse og vil først være berettiget til den højere ydelse, når borger har været i landet i 9 ud af 10 år og har haft fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år inden for de seneste 10 år.
4. Dansk statsborger har været i USA i 4 år og kommer retur til Danmark i november 2023 og ansøger om ydelse. Pgl. er berettiget til SHO-ydelse, da pgl. har været i et ikke-vestligt land og dermed opfylder pgl. ikke opholds- og beskæftigelseskrav. Pgl. vil først være berettiget til en højere ydelse, når både opholds- og beskæftigelseskrav er opfyldt.

Efter d. 1. juli 2025 skal alle borgere, der har haft ophold i et ikke-vestligt land således opfylde både opholds- og beskæftigelseskrav, før der er grundlag for at bevilge en højere sats.

Aalborg Kommune har ca. 400 borgere, der er kommet til landet før 2008 og som således skal have nedsat ydelsen, såfremt de ikke opfylder beskæftigelseskravet.

3. Aftale om arbejdspligt

Regeringen, Danmarksdemokraterne og Dansk Folkeparti har indgået aftale om en arbejdspligt i forlængelse af de 2 forrige beskrevne aftaler.

Der indføres en arbejdspligt for alle borgere i kontanthjælpssystemet, som ikke opfylder et opholds- og beskæftigelseskrav. Det er borgere på den laveste sats i det kommende kontanthjælpssystem og de skal som udgangspunkt bidrage i et omfang, der svarer til fuld tid.

Den nye arbejdspligt får virkning fra d. 1. januar 2025 for personer, som på det tidspunkt modtager selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelser. Kommunerne skal senest have implementeret arbejdspligten for denne gruppe borgere d. 1. juli 2025.

I henhold til Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp ensrettes reglerne i kontanthjælpssystemet, så personer, der er kommet til Danmark før 2008, skal opfylde et beskæftigelseskrav om mindst 2,5 års fuldtidsbeskæftigelse indenfor de seneste 10 år. Kommunerne skal senest d. 1. januar 2026 have implementeret arbejdspligten for den samlede målgruppe.

Det er intentionen, at arbejdspligten pr. 1. januar 2025 bliver en del af kontanthjælpssystemet. Det betyder at alle borgere, der ikke opfylder et krav om ophold i riget i mindst 9 ud af de seneste 10 år (opholdskravet) og et krav om fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år ud af de seneste 10 år (beskæftigelseskravet), skal deltage i arbejdspligten for at modtage sin fulde ydelse.

Indsatsen i arbejdspligten kan bestå af forskellige beskæftigelsesrettede indsats. Det vil primært være nytteindsats, men kan også være virksomhedspraktik og job med løntilskud.

Hvis borgeren har ordinære løntimer, så vil det nedsætte det antal timer, som borgeren skal være i arbejdspligt. Hvis borgere i arbejdspligten har fravær uden en rimelig grund vil pågældende blive trukket i sin ydelse.

I Aalborg Kommune vil det forventeligt betyde, at der vil være omkring 800 borgere, der vil blive omfattet af arbejdspligten².

Økonomiske konsekvenser af de tre aftaler

De tre aftaler hænger meget sammen og derfor beskrives de økonomiske konsekvenser samlet i dette afsnit.

Samlet set er de tre aftaler udgiftsneutrale for det offentlige. Aftalerne om nyt kontanthjælpssystem og arbejdspligt medfører merudgifter for det offentlige, mens aftalen om skærpede optjeningsregler medfører tilsvarende mindreudgifter for det offentlige. Sagt med andre ord finansierer aftalen om skærpede optjeningsregler de to andre aftaler.

Konkret er der tale om følgende beløb:

- Aftalen om nyt kontanthjælpssystem vurderes at medføre offentlige udgifter i størrelsesordenen ca. 200 – 115 mio. kr. i årene 2026-2028 (udgift vurderes at være falde over tid).
- Aftalen om arbejdspligt vurderes at medføre offentlige udgifter i størrelsesordenen ca. 170 mio. kr. i årene 2026-2028.
- Aftalen om skærpede optjeningsregler vurderes at medføre offentlige mindreudgifter i størrelsesordenen ca. 365-330 mio. kr. i årene 2026-2028. Det skyldes, at omkring 10.000 fuldtidspersoner på landsplan forventes at opleve en væsentlig nedgang i ydelsen.

Det er vurderingen, at aftalen om nyt kontanthjælpssystem er en forenkling af de nuværende regler, da reglerne om kontanthjælpsloft og 225-timers reglen bliver afskaffet. Som følge heraf er der i de økonomiske forudsætninger indregnet besparelser på de administrative udgifter og dermed på de ressourcer, som kommunerne anvender på det nuværende ydelsessystem.

Det er dog samtidig vurderet, at indførelsen af afklaringsret efter 2 år vil medføre øgede administrative udgifter. Men samlet set vurderes aftalen at medføre administrative mindreudgifter.

Derimod vil aftalen om arbejdspligt medføre øgede administrative udgifter svarende til ca. 65 mio. kr. på landsplan (ca. 2,4 mio. kr. i Aalborg). Tilsvarende forventes udgifter til fuldtidsaktivering i størrelsesordenen ca. 110 mio. kr. (ca. 4 mio. kr. i Aalborg).

Samlet set er det ikke muligt præcist at vurdere de administrative økonomiske konsekvenser for kommunerne. Aftalerne skal omsættes til konkrete lovforslag, hvor de økonomiske administrative konsekvenser forventes at blive mere tydelige.

Det skal derudover nævnes, at de økonomiske administrative konsekvenser efterfølgende skal forhandles med KL.

Fra Job og Velfærd er der bekymring for hvorvidt aftalen om nyt kontanthjælpssystem reelt medfører administrative mindreudgifter. Godt nok afskaffes reglerne om kontanthjælpsloft og 225 timers reglen, men til gengæld indføres et fritidstillæg, hvor forældrene løbende skal dokumentere, at mindst en tredjedel af pengene er brugt på barnets fritidsliv. Det vil alt andet lige være en ordning, som vil kræve en del administrative ressourcer.

Hertil kommer en bekymring for at skulle etablere nyttejobs mm. for en del borgere uden at det i øvrigt skal påvirke arbejdspladserne. Det er vigtigt at være opmærksom på, hvordan nyttejob gennemføres, da det kan

---

² Tal trukket d. 2. november 2023 og fremskrevet med 83%.

fortrænge ordinær arbejdskraft ift. de ordinære timer, som det lykkedes jobcentrene at skaffe hos offentlige arbejdsgivere i disse år.

Job og Velfærd kan ligeledes have en bekymring for, om vi i Aalborg Kommune har boliger, der matcher det behov der vil opstå, når lovgivningen er fuldt indfaset. Der vil være en del borgere, der vil opleve en nedgang i ydelsen og dertil er der godkendt en ambitiøs hjemløsestrategi i Aalborg Kommune, hvor der er behov for at kunne visitere de hjemløse til boliger, som de har råd til at bo i. Derudover er der mange billige 1-værelses lejligheder, der er konverteret om til større lejligheder og dermed større omkostninger forbundet med husleje, el og varme. Mange af de nye boliger, der er blevet bygget de senere år er dels for dyre og dels er en stor andel studieboliger, som disse målgrupper ikke kan komme ind i.

Link til aftalerne:

[Et enklere kontanthjælpssystem skal hjælpe flere i arbejde \(bm.dk\)](#)

[Ny aftale indfører arbejdspligt \(bm.dk\)](#)

[Skærpet beskæftigelseskrav sender 10.000 borgere på laveste ydelse \(bm.dk\)](#)

Kommende ændringer på beskæftigelsesområdet

Udover disse aftaler har regeringen nedsat en ekspertgruppe som i sommeren 2024 skal komme med anbefalinger til den fremtidige beskæftigelsesrettede indsats. Denne ekspertgruppe skal over det næste år undersøge og komme med forslag til modeller for en reform af beskæftigelsesindsatsen med fokus på større frihed, forenkling og værdighed.

Tidsplan:

FL: 29. november 2023

Job- og Velfærdsudvalget: 8. december 2023